

Otto Mikkelsens Hus

af Jimmy Munk Larsen

I sommeren 2020 arbejdede jeg på Vorupør Museum, da Aksel de Lasson en dag kom ind på museet, og spurgte til huset Grønkærvej 20 og familien der boede der før han selv overtog huset. Det blev til flere møder og skriverier frem og tilbage. Noget fortaber sig i tåge, mens andet står lyslevende og klart. Med denne artikel får ét af Vorupørs mest autentiske huse belyst sin historie.

Kigger man i BBR-registrene, kan man se, at Grønkærvej 20 er opført i 1877. For Nørre Vorupør er det et meget gammelt hus. For at sætte husets alder i perspektiv er det sågar ældre end den gamle kirke, der blev revet ned i 1902. Noget der gør huset særligt er, at det gennem tiden har været brugt som et pejlemærke for fiskerne. Den lidt højere placering, cirka en kilometer fra havet, bevirkede, at skorstenen kunne ses fra søsiden. Den blev derfor brugt som et punkt til at sætte garn efter.

Dengang var Nørre Vorupør et ganske lille fiskerleje, der stod i skyggen af Sønder Vorupør, hvor de fleste af fiskerne boede. I Nørre Vorupør havde der dog siden midten af 1800-tallet ligget en redningsstation, og størstedelen af Nørre Vorupørs våbenføre mænd var nærmest selvskrevne som redningsmænd ved siden af fiskeriet.

OTTO MIKKELSEN

Otto Mikkelsen, som huset er opkaldt efter, hed faktisk slet ikke Otto Mikkelsen. Som alle andre i Vorupør kaldtes Otto Thomsen ikke ved sit rigtige navn. Mikkelsen blev han kaldt, fordi hans far hed Mikkel, og udfasningen af det gamle navnesystem var ikke for alvor slået igennem, da Otto blev født i Nørre Vorupør i september 1876. Faderen Mikkel Thomsen var redningsmand og veteran fra 1864 – og én af de Thomsen-brødre, der har givet navn til så mange i Vorupør.

En anden af brødrene var bådebyggeren Chr. Thomsen fra Sønder Vorupør. Mikkel og Chr. Thomsen giftede sig med hver sin tvillingsøster fra det fi-

skerhus i Agger, der i dag står på Frilandsmuseet i Lyngby. Den ene af søstre, Ane Nielsen, blev altså Otto Mikkelsens mor.

STOR SØSKENDEFLOK

Otto voksede, som de fleste andre i Vorupør dengang, op i en familie med mange søskende. Én af dem var storebroren Jacob Thomsen, der overtog sin fars plads i redningsbåden i 1892 og fortsatte som redningsmand indtil 1931. Han modtog også Dannebrogsmændenes Hæderstegn og skrev i den anledning en levnedsbetegnelse til Ordenskapitlet, hvori han skriver, at de 14 søskende voksede op i et meget fattigt hjem. Otto var sandsynligvis nummer otte i børneflokk – deraf navnet Otto. Jacob Thomsen boede med sin familie på Grønkærvej 21, så han og lillebroren blev tætte naboer.

Grønkærvej 20. (Forfatteren)

Ane Nielsen (1844-1917) og Mikkel Thomsen (1834-1919). Medaljen, Mikkel bærer på brystet, er Dannebrogsmændenes Hæderstegn, som han modtog for sin indsats i redningsvæsenets tjeneste, hvor han i en årrække var bådformand og i alt deltog i redning af 194 skibbrudne. Huset i baggrunden er ikke identificeret. Gengivet efter Thomsen-familiens slægtsbog.

EN RIGTIG SAILOR

Som ung ville Otto ud og se sig lidt omkring, så han valgte at stikke til søs og kom ombord på en skonnert fra Aalborg, der sejlede med træ på Sverige, Finland og Skotland. Da han mange år senere fyldte 90, fortalte han åbenhjertigt om sømandslivet som en drøj tid, hvor han døjede med alle sømandens kvaler. Med titel af kok var Otto langt nede i hierarkiet ombord – selv skibshunden blev regnet for mere end ham. Det var hårde ord fra en gammel fisker, der ellers nok kendte til livets prøvelser.

Mandskabet var, alle som én, banditter. Det var altid Otto, der blev sat til det groveste ombord, herunder at klatre op i masten midt om natten i brølende storm. Mange nætter var den eneste varme den man

fik ved at ryste af kulde i det våde tøj i køjen. Otto bed det i sig uden at kny, da det uden tvivl blot ville have givet hans plageånd mere blod på tanden. Han afmønstrede først, da skibet omsider kom i dansk havn igen.

Herefter fiskede Otto ål i Øresund i en periode. Fiskerne lå med en lille jolle i Nyhavn og sejlede hver nat ud for at trække vod ved Kastrup for om morgenen at ro til Gammel Strand, hvor fangsten blev solgt. I denne periode boede Otto på sømandshjem i København, og han udtalte selv, at han kendte hovedstaden bedre end Thisted. Under ålefiskeriet sled de nogle gange så hårdt i det, at huden på hænderne hang i laser og sener og muskler værkede. Heldigvis var der en missionær på sømandshjemmet, der lærte fiskerne at beskytte hænderne ved at gnide dem ind i olie.

Otto Thomsen som 90-årig. (Thisted Amts Tidende, 23.09.1966).

Som en rigtig sømand havde Otto selvfølgelig tato-
veringer, som hans hænder var oversåede med. Han
fik tatoveringerne under soldatertiden på vagtskibet
Sjælland, hvor han gjorde tjeneste. En af kammera-
terne var tatovør, og en dag lod de det ske i det skjulte
bag en tovrulle.

ELLEVE BØRN

Da Otto var gået i land, vendte han hjem til Voru-
pør, hvor han som 28-årig giftede sig med den otte
år yngre Else Marie Eriksen fra Nørre Vorupør. De
blev faktisk det allerførste par, der blev viet i Voru-
pørs nye kirke i 1903.

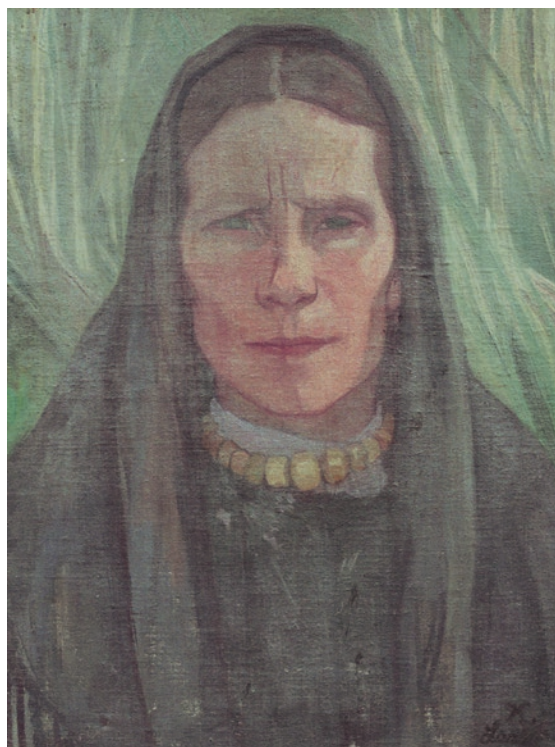
Else Marie og Otto fik elleve børn sammen i årene
1903-22. To af børnene døde som unge, mens sønnen
Mikkel udvandrede til Amerika. I 1945 kom han på
familiebesøg i Vorupør og kunne berette om sin suc-
ces »over there«. Resten af børnene blev i Thy med
undtagelse af en enkelt, der bosatte sig på Møn.

Ifølge lokale beretninger blev Otto Mikkelsens Hus
bygget af Otto Thomsen i en tid, hvor han arbejdede
som daglejer på teglværket ved Egebaksande. Det
berettes, at han bar tolv teglsten på ryggen hver dag
på vej hjem fra arbejdet. De indre mure blev bygget
af soltørrede mursten, hvilket blev bekræftet, da hu-
set blev renoveret i 2002. Måske har Otto Thomsen
bygget huset om i tiden før giftermålet, da han dår-
ligt kunne have båret tolv mursten på ryggen i 1877,
hvor han altså blot var ét år gammel...

I folketællingen af 1911 ser det ud til, at Ottos for-
ældre har boet i et for længst nedrevet hus på det nu-
værende Toosholmvej, så det er ikke dem, der har la-
det Otto Mikkelsens Hus opføre. Hvem Otto overtog
huset efter, står derfor hen i det uvisse.

KÄTE LASSEN

I 1912 fik familien Thomsen en logerende i huset.
Efter at være blevet uddannet på kunstakademiet i
München rejste maleren Käte Lassen fra Flensburg til
Thy, hvor hun først opholdt sig i Klitmøller, dernæst i
Nørre Vorupør, inden Stenbjerg til sidst blev hendes
foretrukne arbejdsplads. Det var hovedsageligt de lo-
kale, der interesserede Käte Lassen, som især yndede
at male kvinder og piger.

»Mor Thomsen« (1912), malet af Käte Lassen. Museums-
berg Flensburg.

Samme år, som Käte Lassen fik ophold hos familien
Thomsen, malede hun »Mor Thomsen«. Selv om hun
siden flyttede ind hos naboen i Balsensminde, som i
dag har adressen Grønkærvej 18, bevarede Käte Las-
sen forbindelsen med familien Thomsen. I 1918 ma-
lede hun »Fiskeren Otto«, og i 1923 fulgte »To pi-
ger med fisk«, som sandsynligvis er døtrene Magda
Marie, født 1908, og Sidsel Marie, kaldet Marie, født
1913. Magda Marie døde i 1930, 21 år gammel, på
Thisted Sygehus. Hun var ugift tyende i Nørre Vo-
rupør, og forældrene blev siden begravet ved hen-
des side. Marie giftede sig med Svend Andersen Kri-
stensen Kiel, og lod på deres gamle dage forældrene
flytte ind.

FAMILIELIV

Familien Thomsen ernærede sig som de fleste andre
ved fiskeriet, der som bekendt går op og ned. Otto
kunne sommetider være på havet i et helt døgn for at

»Fiskeren Otto« (1918), malet af Käte Lassen. Museumsberg Flensburg.

vende hjem med én eller to hummere, som blev solgt til en ringe pris.

Værre var det, at han sommetider måtte tage kurven på nakken og vandre den tunge gang til egnens bedrestillede for at bede om en lille almisse og lidt brød. Det berettes, at Otto Thomsen gik tur i byen for at finde føde. Han kunne med en krog snuppe flæskestykker ud af folks saltkar. Det blev der set gennem fingre med. Det drejede sig jo om at forsørge familien.

Indre Mission var en integreret del af tilværelsen. Da den spanske syge rasede i 1919, og mange børn døde, men ingen hos Otto og Else Marie, skulle Otto efter sigende have udtalt »Æ sieher ingen dø' hææ vee vos«.

Trods tilværelsens kvaler var familien Thomsen også ganske livlige. Otto overdøvede således degnen i salmesangen i kirken, selv om han vist ikke sang helt rent.

Et sidste togt på søen blev det til, da Otto sammen med 22 andre fra Vorupør sejlede stykgods fra Esbjerg til England under sømandsstrejken i 1934.

Otto og Else blev i huset indtil de sidste år, hvor de flyttede ind hos Marie og Svend Kiel på Vesterhavs-gade 5, der også er et gammelt fiskerhus. Else Marie døde den 2. november 1965, 82 år gammel. Hun var rask og rørig indtil kort før sin død og blev beskrevet som et tilfreds menneske, der betød meget for sin mand og sine børn – ikke mindst med sit gode humør. Hos datteren og svigersønnen nød Otto en god og kærlig pleje, men i sit kammer kunne tiden godt falde den gamle fisker og sømand noget lang, da han var vant til altid at have noget at lave og havde svært ved at sidde med de tatoverede hænder i skødet. Otto Thomsen døde den 16. oktober 1968. Han blev 92 år gammel.

»To piger med fisk« (1923), malet af Käte Lassen. (Fra Helmer Jørgensen, 2003).

Otto Mikkelsens Hus malet af Simon Meldgaard. (Aksel de Lasson).

Otto Mikkelsens Hus. (Forfatteren).

Otto og Else Maries gravsten på Vorupør Kirkegård. I samme grav ligger datteren Magda Marie. Foto: Forfatteren.

TILBAGE TIL OPRINDELSEN

En søn blev i huset til sin død i 1972. Otto Mikkelsens Hus var herefter ejet af Børge Landbo indtil 1976, hvor det blev overtaget af de nuværende ejere, Aksel og Lydia de Lasson. Aksel er født i Frøstrup og opvokset i Sennels, mens hans fars familie var fiskere og landmænd i Nørklit ved Bulbjerg, hvortil

adelsfamilien blev drevet efter at være gået fallit med Selbjerggård.

Gennem årene havde Otto Mikkelsens Hus tabt sit originale præg, og i 2002 blev en omfattende renovering af husets indre gennemført, ligesom huset fik blå vinduer med sprosser og blå døre som i gamle dage. Dette fik Thisted Kommune til at erklære huset for bevaringsværdigt. Nutidens krav til isolering gjorde dog, at man udelod gamle støbejernsvinduer og i stedet valgte nye Velux-vinduer. Huset er derfor bedre isoleret og mere komfortabelt indvendigt, end da familien Thomsen og Käte Lassen boede der for over hundrede år siden.

I foråret 2016 blev taget ført tilbage til den tagpap-på-spån-belægning, som de fleste huse i Vorupør var dækket med, efter man gik væk fra stråtag. Pladedækningen med tagpap lagt omkring spåner fik huset til at fremstå som i 1880, hvor denne teknik var udbredt, og modsat tidligere tiders tagpap skulle dette ikke tjæres hvert år.

Herudover blev huset – naturligvis – helt hvidkalket.

Jimmy Munk Larsen.

Født 1986. Historiker og kulturarvsformidler.

Litteratur og kilder

»Dødsfald.« *Thisted Amts Tidende*, 05.11.1965.

Ellemo, Astrid: »I den gamle stil.« *Jyllands-Posten*, 19.06.2016.

Helmer Jørgensen, Christian: *Käte Lassen – en grænsebrydende kunstner*. Thisted 2003.

Jacob Thomsens levnedsskildring fra Ordenskapitlet. 19.03.1927. Kopi i privateje.

»Kok af tittel – men en slave i praksis!« *Thisted Amts Tidende*, 23.09.1966.

Slægtsbog over Thomsen-familien fra Vorupør. Privateje